

Kaynak Kitap Bu mu?

RIFAT N. BALI

1 980 sonrası Türkiye'sinde biraz "kaybolan değerler" ve biraz da "mozayik" söylemi içinde gündeme gelen genelde azınlık ve özelde Yahudiler genellikle pek araştırma konusu olmamışlardır.

Bu tür boş bir bilgi ortamında bir takım "araştırmacı" sıfatını taşıyan yazarlar azınlıklar ile ilgili araştırmalar yapmaya yeltenmişler ancak bunu yaparken de faydadan çok zarar yaratmışlardır, zira nesnel ve yansız bilginin yok sayılabileceği bir ortamda bu tür "araştırmacılar" doğruluk dereceleri belirsiz bir yığın bilgiyi ardı ardına sıralayıp "araştırma" diye okurun önüne sunmuşlardır.

Bu tür kitapların mümtaz bir örneği Betül Gedik'in *Eski İstanbul Hayatı ve İstanbul Yahudileri* kitabıdır. Yazar önsözünde kitabını "konuya ilgi duyanlara belli ölçüde yardımcı olmayı amaçlayan bir kaynak olarak alınması gerektiğini" belirtmektedir. Bu da olayın vehametini arttırmaktadır, zira bir dizi hatalarla yayımlanmış ve "araştırma" kitabı olma iddiasında olan bu kitabı kaynak olarak kabul edip yararlanılacaksa, yanlışlar katlanarak sürüp gidecektir demektir.

Bir kere münhasıran İstanbul Yahudiler'ne ait bir inceleme olma iddiasında olan kitabın kapağı bir Selanik Yahudi kadın kartpostalı ile süslenmiştir. Doğaldır ki, okur bunu bilemeyecektir, zira kitabın künyesinde kapak fotoğrafı hakkında hiç bir bilgi verilmemiştir, fotoğrafı İstanbul Yahudi kadını olarak kabul edecektir. Kitabın dipnotlarının künyeleri ya yanlış (örneğin Siren Bora yerine Sinem Bora) belirtilmiş, ya da atıfda bulunulan kaynağın sayfa numaraları belirtilmemiştir. Fatih dönemi ile ilgili kaynak gösterilen L.P. Dabbağyan'ın kitabı tarih araştırmasından ziyade Yahudileri kötülemeyi amaçlayan bir kitap olup yazarın geçmiş yazıları (örneğin *Orta Doğu* gazetesinde yayımlananlar) aynı amaca hizmet eden yazılardır. Kitap baştan başa dizgi hataları ile doludur. Kamondo bazen Kamondo, bazen Kamando (sh. 62), bazen de Komando diye yazılabilmektedir (sh. 55).

Bu kitabın bir misyonu da Osmanlı İmparatorluğu'nda Yahudiler arasında siyonizmin mevcut olmadığını kanıtlamaktır. Siyonizmin bir "melanet" akım olarak algılandığı Türkiye'de bu misyonun Türkiye Yahudileri için "mantıklı" olduğu iddia edilebilir ancak Türkiye'de Siyonizmin mevcut olmadığı iddiası da ilmi mesnetlere dayanmaz. Kitabın diğer bir misyonu da Yahudilerin Türki-

